

METODICKÝ POKYN č. 1/2014

pre výkon kontroly udržiavacieho šľachtenia

Vypracoval: odbor odrodového skúšobníctva
Ing. Zuzana Hudecová
Ing. Monika Kozárová

Schválil: Ing. Juraj Moško
generálny riaditeľ

Účinnosť od: 01.03. 2014

1. Všeobecný úvod

Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave (ďalej len „kontrolný ústav“) vykonáva v zmysle § 4 písm. k) zákona č. 597/2006 o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh v znení zákona č. 467/2008 Z. z. (ďalej len „zákon“) kontrolu udržiavacieho šľachtenia odrôd pestovaných rastlín.

Nariadenie vlády SR č. 50/2007 Z. z. o registrácii odrôd pestovaných rastlín v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie“) v § 6 definuje udržiavacie šľachtenie, stanovuje pravidlá jeho výkonu a vedenia dokumentácie udržiavacieho šľachtenia.

Žiadateľ o registráciu odrody alebo ním poverená osoba (udržiavateľ odrody) je povinný počas registrácie odrody vykonávať jej udržiavacie šľachtenie podľa metodík udržiavacieho šľachtenia. Udržiavateľ odrody je uvedený v Štátnej odrodovej knihe, Listine registrovaných odrôd a v Spoločnom katalógu odrôd.

Udržiavacie šľachtenie odrôd pestovaných rastlín je systematický postup, ktorým sa podľa stanovených metodík udržiavajú znaky a vlastnosti odrôd pestovaných rastlín, na základe ktorých boli odrody zaregistrované. Dokumentácia udržiavacieho šľachtenia, ktorú udržiavateľ odrody vedie, musí obsahovať aj údaje o výrobe všetkých generácií množiteľského materiálu, ktoré predchádzali množiteľskému materiálu, z ktorého udržiavateľ odrody založil porasty udržiavacieho šľachtenia. Skladovanie osiva musí spĺňať požiadavky dané normou STN 46 0310 z februára 2008 (Množiteľský materiál pestovaných rastlín, Spoločné ustanovenia), bodom č. 6 (príloha č. 1).

Zabezpečenie udržiavacieho šľachtenia je jednou z podmienok registrácie odrody. Kontrolný ústav môže počas trvania registrácie kedykoľvek vykonať preskúšanie odrody s cieľom zistiť, či odroda spĺňa podmienky registrácie. Ak nie je zabezpečené udržiavacie šľachtenie alebo nie je kontrolnému ústavu umožnená kontrola udržiavacieho šľachtenia, kontrolný ústav rozhodnutím zruší registráciu odrody. V prípade, že odrodu udržiavajú viacerí udržiavatelia, kontrolný ústav rozhodnutím zruší zápis toho udržiavateľa odrody, ktorý túto činnosť prestal vykonávať.

Kontrola udržiavacieho šľachtenia je vykonávaná pracovníkmi Odboru odrodového skúšobníctva (ďalej len „OOS“) v spolupráci s pracovníkmi Odboru osív a sadív (ďalej len „OOaS“) kontrolného ústavu.

2. Výkon kontroly udržiavacieho šľachtenia

Tento interný pokyn určuje prípravu, postup a priebeh vykonania kontroly udržiavacieho šľachtenia (ďalej len „UŠ“) a rozhodnutia kontrolného ústavu vyplývajúceho z výkonu tejto kontroly.

Kontrola UŠ prebieha v nasledujúcich krokoch:

1. Príprava na výkon kontroly
2. Oznámenie o vykonaní kontroly
3. Výkon kontroly
4. Rozhodnutia vyplývajúce z výsledkov kontroly

OOS každoročne vypracováva plán činnosti, ktorého súčasťou je aj plánovanie kontroly UŠ. V pláne na daný kalendárny rok sa určí, ktorá skupina plodín alebo ktoré subjekty budú kontrolované a uvedie sa predpokladaný termín kontroly (mesiac).

Kontrolný ústav môže vykonať kontrolu udržiavateľa aj mimo tohto plánu, a to na podnet tretej osoby, alebo v prípade, že vznikne pochybnosť, či UŠ konkrétnych odrôd je dostatočne zabezpečené.

Riaditeľ OOS po dohode s riaditeľom OOaS určí kontrolnú komisiu (ďalej len „komisia“) podľa špecializácie kontrolovaného subjektu a podľa kontrolovaných plodín a odrôd a poverí ju vykonaním kontroly. Odporúčaná zostava komisie: 1 administratívny pracovník OOS, 1 plodínový špecialista a 1 pracovník OOaS. Administratívny pracovník OOS je zároveň zapisovateľom.

2.1 Oznámenie o vykonaní kontroly

Oznámenie o kontrole musí obsahovať: dátum a čas kontroly, predmet kontroly, zoznam požadovanej dokumentácie na posúdenie a poučenie o tom, aké postihy vyplývajú z toho, že kontrolu kontrolovaný subjekt neumožní, alebo kontrolný ústav kontrolou zistí, že UŠ odrôd nie je zabezpečené.

Oznámenie o výkone kontroly UŠ bude zaslané kontrolovanému subjektu úradnou zásielkou (doporučene s návratkou) v dostatočnom predstihu tak, aby udržiavateľovi oznámenie bolo doručené včas (18-dňová lehota na uloženie zásielky na pošte) a aby sa na kontrolu mohol pripraviť. Odporúčaný čas: 4 týždne pred výkonom kontroly.

V prípade, že túto zásielku s oznámením o kontrole kontrolovaný subjekt neprevezme aj napriek tomu, že bola zaslaná na adresu jeho sídla alebo na adresu, ktorú kontrolnému ústavu sám uviedol, bude kontrolný ústav postupovať v zmysle § 25 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), v znení neskorších predpisov a po 3 dňoch od vrátenia tejto zásielky kontrolnému ústavu bude kontrolný ústav považovať toto oznámenie za doručené, aj keď sa o tom kontrolovaný subjekt nedozvedel.

2.2 Výkon kontroly

Kontrolovaný subjekt je povinný podľa § 4 písm. k) zákona a § 6 nariadenia umožniť kontrolnému ústavu vykonať kontrolu.

Členovia komisie sú povinní preukázať sa na mieste výkonu kontroly služobným preukazom. Zároveň budú mať pri sebe kópiu oznámenia o kontrole a dvojmo vytlačený Záznam o kontrole, ktorého vzor je prílohou č. 1 tohto IP.

Pri výkone kontroly sa u kontrolovaného subjektu preverí príslušná dokumentácia a metodika UŠ, podľa ktorej sa UŠ vykonáva, kontrola materiálno-technického zabezpečenia UŠ, kontrola množstva a stavu množiteľského osiva a vykoná sa kontrola UŠ v poľných podmienkach.

Kontrolný ústav je podľa § 6 ods. 4 nariadenia oprávnený vykonať aj odber vzoriek množiteľského materiálu odrody alebo vyzvať udržiavateľa odrody na zaslanie množiteľského materiálu odrody pochádzajúceho z UŠ na účely overenia, či odroda spĺňa požiadavky, na základe ktorých bola zaregistrovaná.

Po ukončení kontroly zapisovateľ vyhotoví Záznam o priebehu a výsledku kontroly udržiavacieho šľachtenia (ďalej len „záznam o kontrole“; vzor: príloha č. 2) dvojmo, v ktorom zaznamená skutkový stav zistený pri kontrole. Záznam o kontrole podpíšu všetci členovia komisie a zástupcovia kontrolovaného subjektu. Jedno vyhotovenie Záznamu o kontrole prevezme zástupca kontrolovaného subjektu, čo potvrdí svojim podpisom. Druhé vyhotovenie Záznamu o kontrole doručí zapisovateľ riaditeľovi OOS.

V prípade, že kontrolovaný subjekt kontrolu neumožní tým, že sa zástupca kontrolovaného subjektu na kontrolu nedostaví, prípadne pracovníci kontrolovaného subjektu nepustia komisiu do priestorov pracoviska, zapisovateľ to zaeviduje v oboch vyhotoveniach Záznamu o kontrole a vyplnené a podpísané formuláre doručí riaditeľovi OOS. Jeden z týchto záznamov je z OOS zaslaný úradnou zásielkou na adresu kontrolovaného subjektu.

2.3 Rozhodnutia vyplývajúce z výsledkov kontroly

V prípade, že vykonanou kontrolou neboli zistené žiadne závažné nedostatky a UŠ je zabezpečované v súlade s platnými metodikami a platnou legislatívou, odrodám, ktorých sa kontrola UŠ týkala, naďalej platí registrácia do doby, ako bolo určené v rozhodnutí o registrácii odrody alebo o predĺžení doby registrácie odrody.

V prípade negatívneho výsledku kontroly, potreby nápravy alebo doplnenia kontrolovaným subjektom, alebo potreby ďalšieho overovania kontrolným ústavom sa postupuje nasledovne:

a) UŠ odrôd nie je zabezpečené dostatočne (dokumentácia, technické vybavenie, pole, osivo)

Konkrétne nedostatky sa uvedú v Zázname o kontrole a zároveň sa určí primeraná lehota na ich odstránenie. V Zázname o kontrole sa zároveň uvedie, že po tejto lehote kontrolný ústav kontrolu u kontrolovaného subjektu zopakuje. Druhá kontrola už nebude oznamovaná ako prvá kontrola, dátum a čas druhej kontroly sa dohodne telefonicky. Ak kontrolovaný subjekt nedostatky v určenej lehote neodstráni, kontrolný ústav na základe § 5 ods. 1 písm. c) nariadenia rozhodnutím zruší registráciu odrodám, ktorých sa kontrola UŠ týkala, alebo v prípade viacerých udržiavateľov odrody rozhodnutím zruší zápis udržiavateľa odrody.

b) Komisia prevezme vzorku množiteľského materiálu odrody z UŠ alebo kontrolný ústav vyzve udržiavateľa na dodanie vzorky množiteľského materiálu odrody z UŠ na účely overenia požiadaviek, na základe ktorých bola odroda zaregistrovaná

Komisia zapíše do Záznamu o kontrole údaj o prevzatí vzorky množiteľského materiálu odrody alebo zapíše informáciu, že kontrolný ústav zašle udržiavateľovi výzvu na dodanie vzorky množiteľského materiálu odrody v určenom termíne.

Prevzaté vzorky prevezme plodinový špecialista, uschová a v najbližšom vegetačnom období vykoná overenie a v zmysle § 3 ods. 13 nariadenia, t. j. ak sa zistí, že odroda už nespĺňa podmienky registrácie, kontrolovanému subjektu určí lehotu na odstránenie zistených nedostatkov. Ak ich v určenej lehote neodstráni, kontrolný ústav začne konanie o zrušenie registrácie odrody.

c) UŠ nie je zabezpečené ani kontrolovaný subjekt nikoho nepoveril zabezpečením UŠ

Zistený stav sa uvedie v Zázname o kontrole a zároveň komisia poučí zástupcu kontrolovaného subjektu, že podľa § 5 ods. 1 písm. c) nariadenia kontrolný ústav rozhodnutím zruší registráciu odrodám, ktorých sa kontrola UŠ týkala, alebo v prípade viacerých udržiavateľov odrody

rozhodnutím zruší zápis udržiavateľa odrody. Zároveň upozorní kontrolovaný subjekt, že podľa § 4 ods. 7 písm. b) a c) Vyhlášky MP SR č. 356/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o vykonávaní odrodových skúšok pestovaných rastlín (ďalej len „vyhláška“), kontrolný ústav rozhodnutím zruší Osvedčenie o udržiavacom šľachtení odrôd rastlín a Osvedčenie o šľachtení nových odrôd rastlín, ak boli pre kontrolovaný subjekt vydané.

d) Komisii nebola umožnená kontrola UŠ (dokumentácia, pole, osivo)

Konkrétne nedostatky sa uvedú v Zázname o kontrole a zároveň komisia poučí zástupcu kontrolovaného subjektu, že podľa § 5 ods. 1 písm. c) nariadenia kontrolný ústav rozhodnutím zruší registráciu odrodám, ktorých sa kontrola UŠ týkala, alebo v prípade viacerých udržiavateľov odrody rozhodnutím zruší zápis udržiavateľa odrody.

Príloha č. 1: Skladovanie – citácia STN 46 0310 z februára 2008

6.1 Osivo sa musí skladovať v samostatných skladoch, prípadne vo vymedzených, mechanicky oddelených častiach skladov. Pri skladovaní a ďalšej manipulácii s osivom je potrebné urobiť také opatrenia, aby nebolo možné zameniť a pomiešať dávky, aby ich nenapadli škodcovia, nezhoršila sa kvalita osiva a aby bolo možné manipulovať s osivom.

6.2 Osivo sa musí skladovať podľa dávok. Dávka z množiteľského porastu sa označuje jedným číslom, ktoré sa lomí poradovým číslom jednotlivých dielov s najvyššou predpísanou hmotnosťou. Rovnaká zásada platí aj pre dávky združené z niekoľkých množiteľských porastov.

Osivá rôznych druhov a odrôd sa neoznačujú u jedného dodávateľa v tom istom roku označovať rovnakým číslom dávky.

6.3 Pri uvádzaní osív na trh, ktoré boli skladované v silách, kontajneroch a pod., je možné združovať dávky podľa laboratórneho rozboru pri rovnakom druhu, odrode, kategórie, generácie a roku úrody.

Pri veľkých dávkach, ktoré nie je možné spoľahlivo zhomogenizovať, je združovanie možné len za predpokladu, že laboratórnymi rozborami sa zistila vyhovujúca a približne rovnaká kvalita jednotlivých dávok.

6.4 Každá dávka osiva musí byť v sklade samostatne označená týmito údajmi:

- obchodný názov alebo meno a sídlo dodávateľa, baliarne alebo distribútora,
- názov druhu, alebo druhov, ak ide o zmes, vrátane percentuálneho zastúpenia jednotlivých druhov v zmesi,
- názov odrody alebo odrôd pri zmesiach,
- kategória a generácia osiva,
- identifikačné číslo alebo číslo dávky,
- rok úrody,
- hmotnosť,
- názov moridla a jeho účinnú látku.

6.5 Sklady na osivo alebo vymedzené časti skladov musia byť čisté, suché, ľahko vetrateľné, prípadne klimatizované a vybavené dostatočným osvetlením. V skladoch, v ktorých sa má osivo skladovať viac ako 5 mesiacov, nemá byť relatívna vlhkosť vzduchu vyššia ako 70% a ani prechodne nemá byť vyššia ako 75 %.

6.6 Najmenej raz za rok, obyčajne pred začiatkom sezóny sa musia sklady dôkladne vyčistiť a dezinfikovať.

Bezprostredné okolie skladov sa musí udržiavať v poriadku, aby sa nemohli šíriť škodlivé činitele do priestorov, kde je osivo uskladnené.

6.7 Ak sa skladuje osivo vo vreciach dlhšie ako 3 mesiace, musí byť jeho vzdialenosť od stien skladov najmenej 0,5 m v prípade, že steny skladu nie sú izolované.

Vrecia môžu byť uložené do ľubovoľne dlhých radov, s najväčšou šírkou radu dvoch vriec a klietkovým zakončením radov, alebo v dĺžke jedného vreca bez striedavého vrstvenia vriec.

Medzi jednotlivými radmi musí byť ulička dostatočne široká na kontrolu, odber vzoriek a potrebné manipulácie.

Osivo skladované vo vreciach, ktorého vlhkosť neprevyšuje požiadavky príslušných predpisov, môže byť navrstvené pri trávach a semenných okopaninách najviac do výšky 10 vrstiev nad sebou, pri ostatných druhoch 8 vrstiev nad sebou.

Navrstvené stohy paliet musia byť rozostavené tak, aby každé vreco bolo prístupné na kontrolu a odber vzoriek.

6.8 S osivom skladovaným v silách, kontajneroch a iných veľkoobjemových obaloch sa musí manipulovať v súlade s bezpečnostnými predpismi, pričom sa musia vytvoriť podmienky na kontrolu skladovania a odber vzoriek osiva. Každý kontajner musí byť uzatvorený a označený číslom tak, aby označenie bolo nezmazateľné.

6.9 Skladované osivo v silách musí byť homogénne a kvalita osiva musí vyhovovať predpísaným požiadavkám v príslušných právnych predpisoch. V prípade, že jeden diel dávky osiva nevyhovuje, zamieta sa celá hmotnosť osiva uskladnená v sile.

Príloha č. 2: Záznam o priebehu a výsledku kontroly udržiavacieho šľachtenia - vzor

ÚSTREDNÝ KONTROLNÝ A SKÚŠOBNÝ ÚSTAV POĽNOHOSPODÁRSKY V BRATISLAVE
CENTRAL CONTROLLING AND TESTING INSTITUTE IN AGRICULTURE

ODBOR ODRODOVÉHO SKÚŠOBNÍCTVA / DEPARTMENT OF VARIETY TESTING

Záznam o priebehu a výsledku kontroly udržiavacieho šľachtenia konanej dňa v priestoroch spoločnosti

Dňa vykonal Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky v Bratislave (ďalej len „kontrolný ústav“) kontrolu udržiavacieho šľachtenia odrôd, pri ktorých eviduje spoločnosť ako udržiavateľa odrôd. Kontrola bola vykonaná v zmysle § 4, ods. k) zákona č. 597/2006 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy v oblasti registrácie odrôd pestovaných rastlín a uvádzaní množiteľského materiálu pestovaných rastlín na trh a v súlade s oznámením o kontrole udržiavacieho šľachtenia č. j. OOS/...../..... zo dňa

Kontrolu vykonali (meno, funkcia, podpis):

Za kontrolný ústav:

.....

.....

Za kontrolovaný subjekt:.....

.....

Kontrolou boli zistené nasledovné skutočnosti:

Množenie osiva odrôd, ktoré sú predmetom kontroly udržiavacieho šľachtenia:

Plodina a odroda	Počet generácií / premnožení	Hmotnosť vyrobeného osiva	Zásoba referenčnej vzorky	Vyrába sa súbežne nová referenčná vzorka?

Ďalšie dôležité zistenia:

Záver:

- Kontrolou neboli zistené žiadne závažné nedostatky a UŠ je zabezpečované v súlade s platnými metodikami a platnou legislatívou.
- UŠ odrôd nie je zabezpečené dostatočne.
Termín na odstránenie nedostatkov
Po tejto lehote kontrolný ústav kontrolu zopakuje.
- Komisia prevzala vzorku množiteľského materiálu odrody z UŠ alebo kontrolný ústav vyzve udržiavateľa na dodanie vzorky množiteľského materiálu odrody z UŠ (*nehodiace sa prečiarknite*) na účely overenia požiadaviek, na základe ktorých bola odroda zaregistrovaná.
- UŠ nie je zabezpečené ani kontrolovaný subjekt nikoho nepoveril zabezpečením UŠ.
- Komisii nebola umožnená kontrola UŠ.

Zapísal (meno, podpis, dátum):

Záznam o kontrole osobne prevzal (meno, podpis, dátum):